

Čarobni oreh.

Prepisano AB

1. Narodna pripoved.

Pred več stoletji je v neki onali dolini pri potoku mlin stal, v kateri je mlinar s tremi sinovi prebival. Tva najgovih sinov sta bila hudobna, sta svojega mlajšega brata jakata zelo sovražila in se njega sramovala, zakaj jakata je večni poglavni rogovil.

Ko se pa oče že postara in vidi, da se njegova poslednja ura bliža, pokliče vse tri sine k sebi in jih tako nagovori:

„Zubi moji, nič vam nimam zapustiti. Kakor maj mlin, in ker se mlin ne da na tri dele razdeliti, ga hočem enemu name-
mu pporočiti in seer listemu. Krmilo najlepši postan primor.
Kakorček se bende zgooi, se brate kar na pot pripravijo in gredo
po netu postana iskat.“

Priidau se gredo tri skupaji. Ko se padruzi dan zopet na
pot spravljajo, reče stareji brat k mlajšemu: „Pojdi rajsi domu
zakaj ti zinama pamora nadlogo, saj veš da ti ne dobiš lepoga
postana in tudi nimam denarja dovolj, da bi ga plačal, zakaj
ti ga pa nobeden dal ne bo. Ko to izveš, stareja brata odideš,
jaka pa oložen postane in dolgo misli, ali bi se vrnil, ali bi dalje
šel. Zadiji se vendar zdrami iz otžnosti in gre dalje misli
kakorinega dom videl, tako noga bom kupil.“

Čeli dan je že hodil, tako da je že jako truden, lačen in zojen
postal, pa ni omarček od bratov zapuščen in inel kaj v usta
vzeti. Proti večeru pa pride do lepe frate, in ne daleč proč
je lepa graščina stala. Koves iztradan potratilava, pri-
skare neka žaba na stelo, terga poprasa: Jaka, kam greš?
Jaka se pa nevoljno odžabe obne petko: Kaj me neki si pravaš,
ker vem da mi ne more pomagati. Ali žaba pa le dalje poprasa:

in domu na zadnje reče, da bo morebiti, mogoče njegovo željo izpolniti, uji namen svoje poti razodene. Ko žaba to čuje, mu pravi: "Nar lepšega prstana se imas nadjeti od mene, ako me nisoj celo noč v topli vodi peres in potem v posteljo pod odejo deneš. Jaka uji vse za golovo obglubi; jo pobere in nese v graščino.

V graščini pa je bilo vse liho in mirno. Brž ko v kuhinjo pride, si suhih drovo poiše, vrte v kotel nalije in spodaj razkuri; in umalo krenutih, je bila voda topla, v Koji je žaba dobro opral in jo potem v posteljo pod odejo nesel. Ko se drugega dne žaba sprebudi, prinese jaketu majhen oreh in mu pravi: "Kedar domu prideš, vzemi ta oreh iz žepa, ga stolci in nar lepši prstan bo iz lusine padel.

Jaka vzame oreh veslega noca, se pri žabi za njega zahvali in odide. Domu pridemu se vzi nasproti smejijo in se komaj čakajo, da bi biž videli, kakoršen prstan si je neumni pepec izbral. Ko v hišo stopi, gre k mizi položi oreh na njo, udari s pestjo po orehu in glej, zlati z nar Krasniši diamantri okinčani prstan se na mizi zasveti.

Oče vidi, da mlin jaketu pliu, pa ker mu ga noče dati, jih se enkrat z doma pošlje rekoč: "Kdorki nar lepši svilnati robec prinese, bistega bo mlin. In ropet se prodajo vrtiže po rohu, stareja dva paku paj; Jaka pa sam poravno listi poti, Koder je zadno krat hodil. Klaverno stopa Jaka dalje in se oddalje ozira proti zeleni ravini in čudni graščini; v Koji je radnič prelepi prstan dobil. Ne ve, ali bi se je podstopil žabo prositi za robec, ali bi dalejšel, ker km pa, lo premišljuje in v eno mero na tla gleda, se žaba oglasi: rekoč: "Jaka, Kaugres? "On pa ji odgovori: "Zdaj ne iščem več prstana, ampak poiskati si morem robec, ki bo nar Krasnejši. Ako se robec nar lepši domu prinesem, potem pa

penično dobim mlin. Kaj pravijo? Juba zaba, ali bi se dal tudi
roba pri tebi dobiti; rad ti storim vse, samo če mi je zdaj pomagati.
Zaba mu obljubi in Jaka potolažen zato pobere perunje ropeh
v grad zavese, kjer je vneto stoil in opravil, kakor radno bral.
V zahvalo mu podari zaba drugi oreh, v katerem je bil krasen
rober skrit. Z velikim veseljem hiti zdaj Jaka proti domu,
kjer ga brata že dolgo čakata. Ko v hišo stopi, gre k mizi, prelije
oreh in nar lepši svilnati rober se namigi razgrne. Žepel bi bil
moral oče po pravici Jaku mlin dati ali pajči, toda bi ga bil
semu dal, polje je enkrat vneti po vetu pizne pitkat. Zdaj
se pa jame Jaka soperstavljati rekoč: „bū dajle meni mlin, dva-
krat sem ga že zaslužil, zdaj nečem več na pluje, doli sem
že okoli lažil, mlin hočem imeti.“

Topa je zato govoril, ker si je mislil, da vsako drugo reč
bi mu zaba lažje dala. Ko zveš. Ko pa oče le ne odjenja od svojih besed,
se mora ventar odpraviti. Silno zamislen in olozen koraka Jaka
naprej in hore danes po drugem potu jo vdariti. Ali ker tako za-
mislen daleč gre, pride zopet na svojo staro steno, in zaba mu
glameje po drugekrat nasprot kriči: „Jaka kam greš?“ „Si hoim molčati,
pa zdaj mi ne moreš več, zakaj jaz moram v tih dnech ženo domu
pripeljati.“ „Le potolaži se, mu zopet zaba veli, tudi to prosijo ti
zamoreu izsoluh, ako boš vse. Ker ti bom naročila, natančno opra-
vil.“ „Kako protisodnu držeč ji Jaka prišere.“ „Danes, pravi zaba,
me ne smeš nesli, ampak sama moram v grad priokratati. Tudi
me pa moraš hitrat tako oprati kakor si me do zdaj.“

Med tem pripotuje do grajske, ali glaj čudo. Vse je že pri-
pravljeno, pri vseh vratih stojijo slugi, v kuhinji kuharice, pred

dvemi pes, pod strehoj mackaj, v hlevi je govedine in juvnine
dovolj, pa vse mrlo, brez življenja, Jaka stori, kar mu je bilo
zapovedano in nese žalo pod dejo.

Druzi dan pa pride mesto žale narlepši gospodična
Rujenu, se mu zalivali za rosnje, mu svojo vero in z njo vse
svoje premoženje ponudi. Tudi zunanaj se je vse iz svojega
spanja prebudilo in grad, poprej zapuščen in pust je na enkrat
veso življen.

Brž zapove pesena gospodična voz pripraviti in v dveh
urah se Jaka s svojo nevesto domne pelja. Ko brata oddalec
kočijo proti mlinu se peljati zagledala, mislita, da je voznik
Rakega in enitnega gospoda pravo pot zgrešil in tukaj sem
zasel. Brž letita vrn per hočeta cesto potkarati. Ali voz
obetoji pred mlinom in iz njega stopi od bratov zaničevani
Jaka z rajsko device. Kakor sta ga poprej brata zasmelo-
vala, tako se ga zdaj bojita, da se bo nad njima meščevali;
pa Jaka je blazega prca, podari mlin bratom, se pri njima in
pri očetu poslovi per se nazaj v grad odpelja, Kjer je svojo za-
ročnico domniti rečus živeti.

Tudi slepa tica večer zno najde.

Mucoljica I. 1860/61. (Q)

Slavko Janček
št. 10. 10. 1861

52 7/13

Orel in njegovi gospodarji.

Trupisan

Oče, ki je imel tri sine in čuti, da bo moral kmalo umreti, jih po-
kliče k svoji posteli ter jim reče: Druzega vam nimam nič za-
pustiti, Rozamo enega orla. Rabite ga vsakendan in Kleri ga
ho imeti, Pa ga naj svoj dan preredit. Očevneje in stercij ga prvi